

IZIBENBERA

BEMBA, ICIBEMBA, BEMBA

Language family: Niger-Congo, Atlantic-Congo, Volta-Congo, Benue-Congo, Bantoid, Southern, Narrow Bantu, Central, M, Bemba (M.40) .

Language codes:

ISO 639-1 -

ISO 639-2 bem

ISO 639-3 bem

Glottolog: bemb1257.

Guthrie code: M. 42.

Linguasphere: 99-AUR-r ichiBemba + ichiLamba

incl. 24 inner languages 99-

AUR-ra... -rx + varieties 99-AUR-rca... -rsb.

Beste izen batzuk (autoglotonimoa: chibemba):

bemba [bem] hizk. Zambia; baita Bostwana, KED, Malawi eta Tantzania ere.

chibemba alt bemba [BEM].

chiwemba alt bemba [BEM].

ichibemba alt bemba [BEM].

kinyabemba alt bemba [BMY] hizk. KED.

wemba alt bemba [BEM].

KONGOKO ERREPUBLIKA DEMOKRATIKOA

bemba (chibemba, wemba, chiwemba) [BEM[]] 120.000 hiztun Shilan (1972, Barrett). Katanga Probintziako hego-ekialde ondoan; agian Zimbabwen. Niger-Congo, Atlantic-Congo, Volta-Congo, Benue-Congo, Bantoid, Southern, Narrow Bantu, Central, M, Bemba (M.40). Dialektoak: lembue, lomotua (lomotwa, ngoma, nyesi, shila. Komunikazio hedatuena duen hizkuntza. Ikus sarrera nagusia Zambian.

bemba (kinyabemba) [BMY]. Hegoaldeko Kivu Probintzia. Niger-Congo, Atlantic-Congo, Volta-Congo, Benue-Congo, Bantoid, Southern, Narrow Bantu, Unclassified. Bembaren (IchiBemba) ezberdina Shaba Eskualdeko hego-ekialdean, Zambian eta Tantzanian; edo bembearen (Ibembe) ezberdina Kivu Probihtzian, Fizi Lurraldean.

TANTZANIA

bemba (chibemba, ichibemba, wemba, chiwemba) [BEM] 28.600 hiztun (1987). Niger-Congo, Atlantic-Congo, Volta-Congo, Benue-Congo, Bantoid, Southern, Narrow Bantu, Central, M, Bemba (M.40). Ikus sarrera nagusia Zambian.

ZANBIA

bemba (chibemba, ichibemba, wemba, chiwemba) [BEM] 2.000.000 hiztun (1993, Johnstone), populazioaren % 25, barne eginik 741.114 bemba, 32.022 luunda, 5.190 shila, 26.429 tabwa, 16.833 cishinga, 28.172 kabende, 6.706 mukulu, 42.298 ng'umbo eta 14.040 twa-unga hiztunak (1969ko errolda); herrialde guztietako populazio osoa 2.150.000 edo gehiago. Iparraldea, Copperbelt eta Luapula probintziak. Orobat mintzatua Botswana, KED, Malawi eta Tantzanian eta agian Zimbabwen ere. Niger-Congo, Atlantic-Congo, Volta-Congo, Benue-Congo, Bantoid, Southern, Narrow Bantu, Central, M, Bemba (M.40). Dialektoak: lembue, lomotua (lomotwa), ngoma, nyesi, town bemba, luunda (luapula), chishinga, kabende, mukulu, ng'umbo, twa of bangweulu, unga. Hiri bambak oinarrizko bemba dauka ingelesarekin eta inguruko bantu hizkuntzekin asko alternatuz. Hiri bemba da lingua franca hiri eremuan, ez landa esparruetan eta estatus sozial jasoagoa du ingelesaren ondoren, onartua hezkuntzan eta administrazioan; komunikabideetan hedatuena. Hiztegia, SVO, egunkariak, irratia programak.

Hizkuntza / lengua: izibenbera / bemba / icibemba / bemba.

Hiztunak / hablantes (1993): 3.600.000 (Wikipedia).

Herrialdea / país: Zambia (2.000.000), Kongoko Errepublika Demokratikoa, Tantzania.

<p>HISTORIA. Hezkuntzan eta administrazioan erabiltzen den hizkuntza da izibenbera. Komunikabideetan hedatuena da.</p>	<p>HISTORIA. Ibibemba es la lengua que está reconocida para la educación y la administración. Es la lengua más extendida en la</p>
---	---

<p>Erligio tradizionala kristautasuna da.</p> <p>Hiri bembak izibenbaren funtsezko oinarria dauka ingelesaren eta inguruko hizkuntza bantuen aportazioekin. Lingua franca bezala oso hedatua dago hirietan, ez hala landa lurraldeetan, eta beste hizkuntzek baino estatus sozial jasoagoa du ingelesak duena baino izan ezik.</p> <p>HIZKUNTZA. Ezaugarri nagusiak. Fonetika. Morfosintaxia. A) Perpausaren ordena Subjektua + Aditza + Osagarriak dira. B) Hona hemen izibenberaz lehen 10 zenbakiak: <i>mo</i> (1), <i>bili</i> (2), <i>tatu</i> (3), <i>ne</i> (4), <i>sano</i> (5), <i>mutanda</i> (6), <i>chine lubali</i> (7), <i>chine konse konse</i> (8), <i>pabula</i> (9), <i>ikumi</i> (10). Idazkera. Latindar alfabetoa.</p>	<p>comunicación. La religión tradicional es la cristiana.</p> <p>Town bembak tiene una fuerte base de icibemba con incorporaciones del inglés y lenguas bantúes circundantes. Town bembak está muy extendida como lingua franca en áreas urbanas, no en las rurales, y posee un estatus social más elevado que las otras lenguas excepto el inglés.</p> <p>LENGUA. Principales características. Fonética. Morfosintaxis. A) El orden de la oración es Sujeto + Verbo + Complementos. B) Los 10 primeros números en icibemba son: <i>mo</i> (1), <i>bili</i> (2), <i>tatu</i> (3), <i>ne</i> (4), <i>sano</i> (5), <i>mutanda</i> (6), <i>chine lubali</i> (7), <i>chine konse konse</i> (8), <i>pabula</i> (9), <i>ikumi</i> (10). Escritura. Alfabeto latino.</p>
---	--

GRAMATIKAK, METODOAK, ESKULIBURUAK

HIZTEGIAK, LEXIKOAK

A VOCABULARY OF ICIBEMBA, African Languages and Cultures, Supplement 2, Compiled by Malcolm Guthrie, School of Oriental and African Studies University of London, 23x15, 160 or., London, **1995**.

FONOLOGIA ETA ORTOGRAFIA

Letter: A B Ch/C D E F G I J K L M N Ng' O P S Sh T U V W Y

Value: a b/ɓ~w/β tʃ/tj d e f~v g i dʒ/dj k l m n ŋ^h ɔ p s ʃ t u f~v w j

Izibenberaz izenak hainbat klase partzialki semantikotan daude banatuak

Bemba nouns are divided into several partially semantic classes.

Class	Singular prefix	Concord prefix (singular)	Plural prefix	Concord prefix (plural)	Notes
1	mu-, mw-, m-	a (verbs), mu (adjectives), u/w (pronouns)	ba-	ba-	persons, and several inanimate nouns
2	mu-	u- (sometimes mu- for adjectives)	mi-	i- (sometimes mi- for adjectives)	generally inanimate nouns, and most trees and fruit
3	n-, lu-	i (sometimes n- for adjectives), lu-	n-	shi-	generally not human nouns
4	chi-/ch- (ichi-)	chi-/ch-	fi-/fy- /f- (ifi-)	fi-/fy-/f-	augmentatives, kinds, languages
5	li-, ku-, bu-, lu-	same as noun prefix	ma-	ya- (sometimes ma- for adjectives)	Plural can be used for singulars of class 3 to emphasise larger number or size
6	ka-	ka	tu-	tu-	
7	bu-	bu-	none	none	abstract nouns
8	ku-	ku-	none	none	infinitives
9	ku-, mu-, pa-	same as noun prefix			not strictly a noun class (see below)